

Vergaderjaar 2007–2008

31 444 VIII

**Jaarverslag en slotwet ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap 2007**

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2007 wijzigingen aan te brengen in:

- a. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- b. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk

B. BEGROTINGSTOELICHTING SLOTWET

Met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld de begroting van de verplichtingen te verhogen met € 950 miljoen. De uitgaven worden verlaagd met € 58,8 miljoen. De ontvangsten worden verhoogd met € 10,7 miljoen. De aansluiting van dit wetsvoorstel met de ontwerp-begroting en de vorige supplettoire begrotingen 2007 is als volgt:

Tabel 1.1: van ontwerp-begroting 2007 naar slotwet 2007 (bedragen x € 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerp-begroting 2007	28 720 081	28 913 120	1 344 675
Nota van wijziging			
Oorspronkelijk vastgestelde begroting 2007	28 720 081	28 913 120	1 344 675
Mutaties eerste supplettoire begroting 2007	2 750 941	2 813 794	170 600
Mutaties tweede supplettoire begroting 2007	423 138	252 237	458 522
Mutaties slotwet 2007 opgenomen in dit wetsvoorstel	950 290	- 58 751	10 697
Stand rekening 2007	32 844 450	31 920 400	1 984 494

Algemene toelichting op de mutaties

Begrotingsmutaties zijn onder te verdelen in technische en autonome mutaties.

Mutaties (bedragen x € 1 miljoen)

	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
Technische mutaties	- 34 082	- 70 742	- 34 303
Autonome mutaties	984 372	11 991	45 000
Totaal slotwet 2007	950 290	- 58 751	10 697

Technische mutaties zijn boekhoudkundig van aard en ontstaan voornamelijk door bijstellingen uit de aanvullende posten van het ministerie van Financiën en door overboekingen van en naar andere departementen. Deze mutaties zijn voor het totaal van de rijksbegroting budgettair neutraal en worden in deze supplettoire begroting niet toegelicht. Autonome mutaties betreffen de mee- en tegenvallers. Deze worden per artikel toegelicht als de mutatie groter is dan € 2,2 miljoen. Als er geen mutaties groter dan € 2,2 miljoen zijn, hoeft dat niet per artikel apart te worden toegelicht.

Artikel 1: Primair onderwijs

Op artikel 1 worden de uitgaven verlaagd met € 36 miljoen (technische mutaties - € 12,4 miljoen en autonome mutaties € 23,6 miljoen). De ontvangsten worden verhoogd met € 5 miljoen (technische mutaties - € 16,4 miljoen en autonome mutaties € 21,4 miljoen).

De autonome uitgavenmutaties groter dan € 2,2 miljoen:

- De CAO 2007-2009 is vertaald in een gemiddelde bijstelling voor het schooljaar 2007/2008. Voor de periode 1 augustus 2007 tot 1 januari 2008 wordt daarbij iets te weinig en voor 1 januari 2008 tot 1 augustus 2008 iets te veel bekostigd. Hierdoor wordt € 3,6 miljoen doorgeschoven naar 2008.
- De doorrekening van de feitelijk bekostigde leerlingen (en plaatsen) leidt tot een mutatie van € 3,4 miljoen. Deze per saldo optredende minderkosten betreffen met name de uitgaven voor de gewichtsmiddelen.

- Door lager uitvallende programma-uitgaven op het terrein van «dagarrangementen en combinatiefuncties» valt € 2,4 miljoen generiek vrij.
- Door het uitstel van het project onderwijsnummer met 1 jaar is een deel van de in 2007 geraamde kosten verschoven naar 2008 en 2009. Het betreft een bedrag van ca. € 5,1 miljoen voor de uitvoeringskosten van de IB-Groep.

De autonome ontvangstenmutatie groter dan € 2,2 miljoen:

- Er zijn ontvangsten bij de afrekening van diverse onderwijssubsidies bij gemeenten ontstaan van – € 17,5 miljoen. De voornaamste hebben betrekking op de afrekening van de subsidies voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2002–2006.

Artikel 3: Voortgezet Onderwijs

Op artikel 3 worden de uitgaven verlaagd met € 26,7 miljoen (technische mutaties – € 9,4 miljoen en autonome mutaties € 17,3 miljoen). De ontvangsten worden verlaagd met € 6,9 miljoen (technische mutaties – € 9,2 miljoen en autonome mutaties € 2,3 miljoen).

De autonome uitgavenmutaties groter dan € 2,2 miljoen:

- In verband met de regeling Arbeidsmarktknelpunten (CAO-afpraak) wordt een bedrag van € 9 miljoen doorgeschoven naar 2008. Deze regeling zou in december 2007 worden gepubliceerd en ook in deze maand worden uitbetaald. De regeling is echter niet meer tijds gepubliceerd, zodat nu een kasschuif naar 2008 noodzakelijk is.
- Het plan van aanpak maatschappelijke stage is pas in november 2007 in de ministerraad goedgekeurd. Hierdoor is er vertraging opgelopen bij de uitvoering van diverse projecten. Deze zullen in 2008 doorgang vinden.
- De uitgaven zijn enerzijds lager (– € 3,8 miljoen) uitgevallen, omdat in de telling leerlingen in plaats van bij de AOC's bij de mavo geteld waren. LNV heeft de tegengestelde boeking. Anderzijds zijn de uitgaven voor nieuwkomers/vreemdelingen hoger dan voorzien (+ € 0,9 miljoen).
- Een aantal projecten zijn niet volledig uitgevoerd, dan wel de uitputting is lager dan was voorzien. Het betreft de volgende projecten: Q5-project, externe zorgstructuur, taalachterstanden en diverse examenprojecten.

Artikel 4: Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Op artikel 4 worden de uitgaven verlaagd met € 12,5 miljoen (technische mutaties – € 0,5 miljoen en autonome mutaties – € 12 miljoen). De ontvangsten worden verhoogd met € 6 miljoen (technische mutaties – € 0,3 miljoen en autonome mutaties € 6,3 miljoen).

De autonome uitgavenmutaties groter dan € 2,2 miljoen:

- Aangezien de ESF-verantwoordingen niet tijds zijn ingediend en/of verwerkt, hebben de betalingen niet in dit jaar plaatsgevonden. Het gaat om € 12,6 miljoen.
- De uitgaven op het lumpsumbudget zijn voor € 2,5 miljoen lager uitgevallen dan geraamd. Het betreft onder meer minder afrekeningen cursusgeld.
- De overschrijding van het budget leerling gebonden financiering van € 7,4 miljoen is onder andere veroorzaakt door een significante stijging van het aantal deelnemers met indicatie. Daarnaast is het subsidiebedrag per deelnemer verhoogd per 1 augustus 2007.
- De uitgaven op een aantal projecten zijn lager (€ 2,3 miljoen) dan was

voorzien. Het betreft de projecten: innovatie, lerarenbeleid en verbetering prestaties en kwaliteit beroepsonderwijs.

- De resterende middelen (€ 2,9 miljoen) op de begroting van Leren & Werken hebben betrekking op de communicatiecampagne die gepland was in het najaar 2007. De publiekscampagne is uitgesteld en zal in het voorjaar van 2008 plaatsvinden. Daarnaast bleek het aantal aanvragen voor de tijdelijke stimuleringsregeling 2005–2006 na de ophoging van het subsidieplafond lager dan verwacht.

De autonome ontvangstenmutatie groter dan € 2,2 miljoen:

- Op artikel 4 zijn € 6,3 miljoen meer ontvangsten. Deze ontvangsten betreffen voornamelijk de afrekening verantwoording educatie van gemeenten.

Artikel 5: Technocentra

Op artikel 5 worden de uitgaven verlaagd met € 0,3 miljoen; deze mutaties zijn bijna geheel technisch van aard. De ontvangsten worden verlaagd met € 0,2 miljoen; dit bedrag is geheel autonoom van aard.

Artikel 6: Hoger beroepsonderwijs

Op artikel 6 worden de uitgaven verlaagd met € 1,2 miljoen (technische mutaties – € 0,2 miljoen en autonome mutaties – € 1,4 miljoen). De ontvangsten worden verhoogd met € 0,9 (technische mutaties € 0,1 miljoen en autonome mutaties € 0,8 miljoen).

Artikel 7: Wetenschappelijk onderwijs

Op artikel 7 worden de uitgaven verlaagd met € 7,4 miljoen (technische mutaties – € 6,4 miljoen en autonome mutaties € 1 miljoen).

Artikel 8: Internationaal onderwijsbeleid

Op artikel 8 worden de uitgaven verlaagd met € 0,07 miljoen. De mutaties zijn grotendeels autonome mutaties. De ontvangsten worden verlaagd met € 0,04 miljoen en geheel autonoom van aard.

Artikel 9: Arbeidsmarkt en personeelsbeleid

Op artikel 9 worden de uitgaven verlaagd met € 2,2 miljoen; dit bedrag is geheel van technische aard. De ontvangsten worden verhoogd met € 0,6 miljoen; dit bedrag is geheel autonoom van aard.

Artikel 10: Informatie- en communicatietechnologie

Op artikel 10 worden de uitgaven verlaagd met € 1,9 miljoen (technische mutaties – € 1,2 miljoen en autonome mutaties – € 0,7 miljoen). De ontvangsten zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Artikel 11: Studiefinanciering

Op artikel 11 worden de uitgaven verlaagd met € 55,4 miljoen (technische mutaties – € 30,9 miljoen en autonome mutaties – € 27,5 miljoen). De relevante ontvangsten worden verhoogd met € 7,6 miljoen. De niet-relevante ontvangsten worden met hetzelfde bedrag verlaagd met € 10,4 miljoen.

De autonome uitgavenmutaties groter dan € 2,2 miljoen:

- De uitgaven aanvullende beurs zijn per saldo lager uitgevallen dan

geraamd (€ 31,5 miljoen) en zullen volgend jaar ter dekking worden ingezet.

- De lagere uitgaven reisvoorziening (€ 3,3 miljoen) hebben vooral betrekking op de relevante uitgaven op het onderdeel OV-kaart als prestatiebeurs in het hoger onderwijs. Dit is het gevolg van een hoger gebruik van de OV-kaart in het hoger onderwijs dan geraamd.
- De lagere relevante uitgaven (€ 19,1 miljoen) betreffen per saldo de (eventuele) omzetting van kortlopende schulden in een langlopende schuld. De hoogte van deze posten is afhankelijk van de controle-resultaten van de IB-Groep en het keuzegedrag van de studerende met betrekking tot de wijze van aflossen van de hieruit ontstane schuld.

De autonome ontvangstenmutatie groter dan € 2,2 miljoen:

- De ontvangsten op kortlopende schulden zijn hoger (€ 7,6 miljoen) dan geraamd als gevolg van de controleresultaten van de IB-Groep.

Artikel 12: Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Op artikel 12 worden de uitgaven verhoogd met € 7,4 miljoen (technische mutaties € 1 miljoen en autonome mutaties € 6,4 miljoen). De ontvangsten worden verhoogd met € 2 miljoen; dit bedrag is geheel autonoom van aard.

De autonome uitgavenmutatie groter dan € 2,2 miljoen:

- Bij de 2e supplettoire wet 2007 werd een daling van de uitgaven tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten aan deelnemers vo en bol jonger dan 18 jaar voorzien. Deze daling heeft zich in beperktere mate voorgedaan, waardoor de uitgaven € 5,8 miljoen hoger zijn uitgevallen.

Het saldo van de relevante mee- en tegenvallers op studiefinanciering en WTOS zal ter dekking voor volgend jaar worden ingezet.

Artikel 13: Lesgelden

Op artikel 13 worden de uitgaven verlaagd met € 0,2 miljoen; dit bedrag is geheel technisch van aard. De ontvangsten worden verhoogd met € 3,9 miljoen; dit bedrag is geheel autonoom van aard.

De autonome ontvangstenmutatie groter dan € 2,2 miljoen:

- De ontvangsten aan lesgelden zijn hoger (€ 3,9 miljoen) dan geraamd als gevolg van een beperkt afwijkend betaalgedrag van de deelnemers ten opzichte van het voorgaande jaar.

Artikel 14: Cultuur

Op artikel 14 worden de uitgaven verlaagd met € 0,7 miljoen (technische mutaties € 7,7 miljoen en autonome mutaties – € 8,4 miljoen). De ontvangsten worden verhoogd met € 3 miljoen; (technische mutaties € 5,6 miljoen en autonome mutaties – € 2,6 miljoen).

De autonome uitgavenmutaties groter dan € 2,2 miljoen:

- Door vertraging in de uitvoering van gereserveerde activiteiten voor de museale knelpunten wordt € 3,1 miljoen doorgeschoven naar 2008.

Artikel 15: Media

Op artikel 15 worden de uitgaven verlaagd met € 7,6 miljoen (technische mutaties – € 7,5 miljoen en autonome mutaties – € 0,1 miljoen). De ontvangsten worden verhoogd met € 18,3 miljoen; dit bedrag is geheel van technische aard.

Artikel 16: Onderzoek en wetenschappen

Op artikel 16 worden de uitgaven verlaagd met € 13,3 miljoen (technische mutaties – € 13,8 miljoen en autonome mutaties € 0,5 miljoen). De ontvangsten worden verlaagd met € 13 miljoen (technische mutaties – € 13,7 miljoen en autonome mutaties € 0,7 miljoen).

Artikel 24: Kinderopvang

Op artikel 24 worden de uitgaven verhoogd met € 116,6 miljoen (technische mutaties € 3,6 miljoen en autonome mutaties € 113 miljoen). De ontvangsten worden verlaagd met € 1,3 miljoen (technische mutaties – € 3,6 miljoen en autonome mutaties € 2,3 miljoen).

De autonome uitgavenmutatie groter dan € 2,2 miljoen:

- Ten opzichte van de NJN zijn de uitgaven verder toegenomen met € 114 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door de sterke groei die in 2007 heeft plaatsgevonden.

Artikel 25: Emancipatie

Op artikel 25 zijn de uitgaven en ontvangsten nagenoeg gelijk gebleven.

Artikel 17: Nominaal en onvoorzien

Artikel 17 dient als intermediair totdat de exacte verdeling over de betrokken artikelen bekend is. Op dit artikel worden dus geen feitelijke uitgaven verantwoord.

Op artikel 17 worden de uitgaven verlaagd met € 0,5 miljoen. Dit bedrag is bijna geheel technisch van aard. De ontvangsten worden verlaagd met € 5,2 miljoen (technische mutaties – € 3,8 miljoen en autonome mutaties – € 1,4 miljoen).

Artikel 18: Ministerie algemeen

Op artikel 18 worden de uitgaven verlaagd met € 16 miljoen (technische mutaties – € 0,9 miljoen en autonome mutaties – € 15,1 miljoen). De ontvangsten worden verlaagd met € 0,5 miljoen; dit bedrag is geheel autonoom van aard.

De autonome uitgavenmutaties groter dan € 2,2 miljoen:

- Het in 2006 beschikbare bedrag voor Sociaal beleidskader en kosten uitdiensttreding ligt hoger dan de gerealiseerde uitgaven. Het verschil van € 2,3 miljoen wordt doorgeschoven naar 2008.
- Er heeft een herallocatie van budgetten plaatsgevonden van € 3,4 miljoen ten behoeve van (vertraagde) OCW-brede APK investeringen/knelpunten. Het betreft noodzakelijke investeringen/knelpunten onder andere op het gebied van energiebesparende maatregelen, rijkslogo, herinrichting hoftoren, dienstauto's, convenantrijk etc. die in 2008 worden gerealiseerd.
- Het in de begroting gereserveerde bedrag voor vervanging meubilair en automatisering van € 3,1 miljoen is in 2007 niet benut. Via inter-

temporele compensatie wordt dit bedrag doorgeschoven naar 2008 en volgende jaren.

- Voor het project IBG2010 is uitstel van betaling van € 2,3 miljoen. OCW heeft de 2e helft van 2007 niet betaald omdat de afgesproken mijlpalen door IBG niet zijn gehaald. In 2008 wordt dit bij realisatie door IBG alsnog door OCW betaald.

Artikel 19: Inspecties

Op artikel 19 worden de ontvangsten verhoogd met € 0,6 miljoen; dit bedrag is bijna geheel van technische aard.

Artikel 20: Adviesraden

Op artikel 20 worden de uitgaven verlaagd met € 0,6 miljoen. Dit bedrag is geheel autonoom van aard.